

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta.

Osana 55-valmiuspakettia Euroopan komissio antoi 14.7.2021 direktiiviehdotuksen EU:n päästökauppadirektiivin muuttamiseksi (COM (2021) 551 final). Direktiivin päivitysten myötä pyritään vastaamaan kiristyneisiin päästövähennystavoitteisiin sekä laajentamaan päästökaupan vaikuttavuutta uusille toimialoille.

Direktiivipäivityksen myötä perustetaan uusi fossiilisen polttoaineen jakelua koskeva päästökauppa. Päästökauppadirektiivin mukainen jakelijoiden päästökauppa kattaa tieliikenteen, rakennusten erillislämmityksen, rakentamisen sekä nykyisen yleisen päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja energiantuotannon fossiilisen polttoaineen luovuttamisen kulutukseen.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan soveltamisalan laajentamista. Ehdotettua lakia sovellettaisiin laajasti yleisen päästökaupan ulkopuoliseen polttoaineen kulutukseen luovutukseen. Ehdotettua lakia ei kuitenkaan sovellettaisi puolustusvoimien, raideliikenteen tai kaupallisen vesiliikenteen käyttöön erillisjaeltuihin polttoaineisiin. Päästökauppadirektiivin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan kansallisesti maa- ja metsätalouden polttoaineisiin sekä vapaa-ajan vesiliikenteen ja yleisen päästökaupan ulkopuolisen lentoliikenteen polttoaineisiin. Kansallisesti soveltamisalaa laajennettaisiin koska päästökauppadirektiivin mukainen soveltamisala ei nykyisellä polttoaineenjakeulla ole mahdollista toteuttaa ilman merkittäviä ja kustannustehottomia muutoksia polttoaineiden jakeluun. Ehdotettua lakia ei kuitenkaan sovellettaisi puolustusvoimien, raideliikenteen tai kaupallisen vesiliikenteen käyttöön erillisjaeltuihin polttoaineisiin.

Tausta

Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökauppa on uusi erillinen järjestelmä, joka ei ole sidottu nykyiseen, yleiseen päästökauppaan. Järjestelmä on pääosin samankaltainen kuin yleinen päästökauppa, eli EU:n laajuinen järjestelmä, jossa sääntelyn kohteena oleva taho on velvollinen hankkimaan päästöjään vastaavan määrän päästöoikeuksia.

Päästöoikeudet huutokaupataan EU:n tasolla, ja päästöille asetetaan yhteinen katto, joka

pienenee vuosittain. Jakelun päästökauppaan kuuluvat toimialat säilyvät osana taakanjakosektoria ja kuuluvat kansallisten tavoitteiden alle, eli uusi päästökauppa on luonteeltaan EU:n laajuinen päästövähennystoimi taakanjakosektorille eikä oma itsenäinen päästövähennyssektori. Jakelijoiden päästökauppa tukee myös osaltaan ilmastolaissa (423/2022) säädettyjen kansallisten ilmastotavoitteiden toteuttamista taakanjakosektorilla.

Direktiivi sisältää mahdollisuuden laajentaa kansallisesti päästökaupan soveltamisalaa. Direktiivin mukainen soveltamisala on todettu mahdottomaksi toimeenpanna nykyisen polttoaineen jakelujärjestelmän puitteissa, ja soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi kattamaan maa-, metsä- ja kalatalouden sekä vapaa-ajan vesiliikenteen ja kotimaan lentoliikenteen käyttämät fossiiliset polttoaineet. Kaupallisen vesiliikenteen sektorilla polttoaineen verottoman erillisjakelun ulkopuolella olevat alukset tulisivat käytännössä päästökaupan hinnoittelun piiriin.

Päästökauppadirektiivin toimeenpanoa on valmisteltu syksystä 2022 lähtien. Työ käynnistettiin arvioimalla direktiivin sisältöä, kansallinen sääntelyn tarvetta sekä toteuttamisvaihtoehtoja ja näiden vaikutuksia. Järjestelmän toimeenpanoa koskeva arviomuistio oli lausuntokierroksella 23.11.2023-8.1.2024. Päästökauppadirektiivi tulisi olla polttoaineen jakelun osalta toimeenpantu 30.6.2024 mennessä.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on säätää laki fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta, jonka myötä pantaisiin täytäntöön muutettu päästökauppadirektiivi uuden ns. tieliikenteen, rakennusten erillislämmityksen ja muiden toimialojen päästökauppajärjestelmän osalta. Esityksen myötä edistetään taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Vastausohjeet vastaanottajille

Antaakseen lausunnon vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Lausunto pyydetään toimittamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa lausuntonsa.

Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet - > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/23899/2023

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto (vastaus) viedään VAHVAAan.

Aikataulu

Lausuntoja pyydetään pe 28.6.2024 klo 16.15 mennessä.

Valmistelijat

erityisasiantuntija Valtteri Härmälä
työ- ja elinkeinoministeriö
+358 295 047 414
valtteri.harmala@gov.fi

erityisasiantuntija Eleonoora Eilittä (tavoitettavissa 7.6. saakka)
työ- ja elinkeinoministeriö
+358 295 047 235
eleonoora.eilitta@gov.fi

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM074:00/2023> - Hankeikkuna

Liitteet:

[Regeringens proposition med förslag till lag om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen.docx](#)

[HE Jakelijoiden päästökauppa luonnos Lausunnoille.docx](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus
Akava
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Autoalan keskusliitto ry
Autoliitto ry
Autotuojat ja -teollisuus
Bioenergia ry
Elinkeinoelämän keskusliitto
Energiateollisuus ry
Energiavirasto

Etanoliautoilijat ry
Finavia
Gasum
HSL Helsingin seudun liikenne
Huoltovarmuuskeskus
Ilmailuliitto
Ilmastopaneeli
Kaasuautoilijat ry
Kaivosteollisuus ry
Kalatalouden keskusliitto
Kaupan keskusliitto KKL ry
Kemiateollisuus ry
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkohallitus
KL-Kuntahankinnat Oy
Koneyrittäjät
Kuntaliitto
Lentopelastusseura
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennepalvelukauppiat ry
Linja-autoliitto ry
Linja-autoliitto ry
Logistiikkayritysten liitto ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Meripelastusseura
Metsäteollisuus ry
Metsäteollisuus ry
MTK
MTK
NEOT
Neste
Neste
Oikeusministeriö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Paikallisliikenneliitto
Paikallisvoima
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Rakennusteollisuus RT ry
RAKLI ry
Sahateollisuus
SAK
Senaatti-kiinteistöt
Sisäministeriö
Sitra
SOK
Sosiaali- ja terveysministeriö

ST1
ST1
STTK
Suomalainen Energiaosuuskunta (SEO)
Suomen ammattikalastajaliitto
Suomen Bensiniikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry
Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
Suomen Isännöintiliitto ry
Suomen Kaasuyhdistys ry
Suomen kalankasvattajaliitto
Suomen kalankasvattajaliitto
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL
Suomen Kuntaliitto
Suomen lentäjäliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen lähienergialiitto ry
Suomen moottorilentäjien liitto
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen purjehdus ja veneily ry
Suomen sisävesiammattikalastajien liitto
Suomen taksiliitto r.y.
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen Yrittäjät
Suomen yrittäjät ry
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Sähköteknisen Kaupan Liitto ry
Teboil
Teboil
Teboil
Teknisen Kaupan Liitto ry
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus ry
Traficom
Tukes/Finas-akreditointipalvelu
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry
WWF Suomi
Väylävirasto
Ympäristöministeriö
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

Klikkaa ja lisää tekstiä

Säännelty yhteisö

Sääntelyn kohde eli säännelty yhteisö olisi lähtökohtaisesti polttoaineesta valmisteverovelvollinen taho. Esityksellä mahdollistettaisiin kuitenkin velvoitteiden siirto sopimuksella polttoaineen toimittaneelle taholle, jonka tulee olla säännelty yhteisö.

Klikkaa ja lisää tekstiä

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja velvoitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

Soveltamisalan kansallisen laajennuksen piiriin kuuluvat sektorit

Päästökauppadirektiivin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan kansallisesti maa- ja metsätalouden polttoaineisiin sekä vapaa-ajan vesiliikenteen ja yleisen päästökaupan ulkopuolisen lentoliikenteen polttoaineisiin. Ehdotettua lakia ei sovellettaisi puolustusvoimien, raideliikenteen tai kaupallisen vesiliikenteen käyttöön erillisjaeltuihin polttoaineisiin. Direktiivi mahdollistaa hyvitysten myöntämisen kansallisen laajennuksen myötä päästökaupan piiriin tuleville sektoreille. Esityksellä ei säädettäisi mahdollisista hyvityksistä, vaan ne tulee valmistella omana hankkeenaan ennen päästökaupan hinnoittelun alkamista vuonna 2027.

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

Huttunen Riku
Työ- ja elinkeinoministeriö

Härmälä Valteri
Työ- ja elinkeinoministeriö